

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Vestö, N. (2021) De övar över språkgränsen. Vasabladet 4.9.2021 sidan 20.

Novias forskning

Simuleringsövningar ordnades mellan en grupp sjukskötarstuderande från Novia och akutvårdsstuderande vid Tampereen Ammattikorkeakoulu. När de känner att de kan göra sig förstådda får de också mera mod att prata. Pandemin satte käppar i hjulen för fler gemensamma simuleringar. FOTO: LASSE TERVAJÄRVI, TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULLU

De övar över språkgränsen

● Novia och Tampereen Ammattikorkeakoulu gör gemensam satsning på språkundervisning för vårdstuderande. Nya dialoghandboken ska göra det enklare att våga tala svenska och finska.

Finland är ett tvåspråkigt land där var och en har rätt till eget språk och kultur. Enligt Lagen om Patientens ställning och rättigheter (1992/785) ska patienters modersmål och individuella behov beaktas i vården och bemötandet. Patienter har rätt att få vård och betjäning på sitt eget modersmål, vilket innebär att hälsovårdspersonal bör kunna tala svenska och finska. För många vårdare orsakar ändå det andra inhemska språket stora svårigheter och tröskeln att använda språket kan vara hög.

SAMSPLET MELLAN VÅRDARE, patient och anhöriga är viktigt i vården. En väsentlig del i vården är att kunna bli förstådd och att göra sig förstådd. Vårdaren bör ha ett naturligt och informativt samspel med patienten och hans närmaste krets. Informationen som anhöriga kan ge kan vara betydande för patientens fortsatta vård. Det gäller speciellt patienter som på grund av medvetlöshet eller annan orsak inte själva kan kommunicera.

Akutvårdspersonal möter ofta patienter och anhöriga som är i utsatta och känsloladdade situationer där det är viktigt att bli förstådd på sitt eget modersmål.

Svenska Kulturfonden efterlyste

2018 nya projekt inom ramen för det strategiska programmet för en levande flerspråkighet "Hallå!". Tampereen Ammattikorkeakoulu och Yrkeshögskolan Novia inledde ett samarbetsprojekt och utarbetade av en tvåspråkig dialogguide inom akutsjukvård. Dialogguiden har utvecklats i nära samarbete med studerande, språklärare och kliniska lärare vid bägge yrkeshögskolorna.

Aktivtverande undervisningsmetoder har varit ett viktigt mål inom projektet. Materialet för dialogerna har producerats av studerande under olika kurser vid yrkeshögskolorna. Dialogerna har skrivits av studerade och översatts till svenska eller finska på den andra högskolan. Dessutom har dialoger under simuleringsövningar inom akutsjukvårdssituationer bandats in och översatts. Dessa naturliga, äkta dialoger har fungerat som en viktig bas för den tvåspråkiga dialogguiden.

MÅNGA STUDERANDE inom hälsovårdsbranschen har stora brister i det andra inhemska språket. Språkinläringen i tidigare utbildningar kan, av en eller annan orsak, ha varit bristfällig och motivationen att lära sig språket är inte alla gånger så stor. Bristande färdigheter i grammatik kan också skapa en känsla av

att man inte kan någonting och lusten att försöka använda det andra inhemska språket tar slut. Att lära sig språk genom dialoger med fraser, termer och viktiga ord inom ämnet på det andra språket är ett sätt att lära sig språk.

SIMULERINGSÖVNINGAR GER studerande en trygg miljö att öva på att interagera med patienter, bedöma patienten och hans vårdbehov, öva på vårdåtgärder och på att kommunicera inom vårdteamet. Simuleringsövningar kan kombinera språkinläring med kliniskt vårdarbete. Dialogguiden kan användas som hjälpmedel i simulationer där patient och vårdare har olika modersmål.

Målet med simulation är då att uppmantra studerande att samtala med vårdteamet och patienter på det andra inhemska språket. Fokus är inte att man använder grammatiskt fullständiga meningar utan det viktigaste är att bli förstådd. Simulation kan också kombineras med muntliga prov i språket.

ARBETET MED den tvåspråkiga dialoghandboken inom akutsjukvård är i slutskedet. Tyngdpunkten med den färdiga guiden ligger i olika dialoger inom akutsjukvårdskontext. I det

verkliga livet är varje uppdrag inom akutvården alltid unikt men vissa grundläggande termer såsom hälsningsfraser och frågor är de samma. Även om dialogerna står i fokus i guiden, har den färdiga guiden också ordlistor till olika teman och nyttiga fraser.

Dialogerna i handboken betonar bemötande av patienters anhöriga. I dialogerna utreder vårdpersonal patientens bakgrunds fakta med anhöriga, svarar på deras frågor samt lugnar och tröstar dem vid behov. Även om dialogen mellan vårdare och anhöriga betonas får också patienters röst komma med. Dessutom försöker guiden ta i beaktande samtal mellan olika aktörer i vårdlaget, till exempel förberedelserna inför röntgenundersökningar och provtagningen på laboratoriet.

SYFTET MED GUIDEN är att förbättra patientsäkerhet, kommunikation och samspel mellan patient, anhörig och vårdare. Ett mål är att kommande och nuvarande vårdpersonal ska bli bättre på att använda det andra inhemska språket och att de förlitar sig på sina egna språkkunskaper.

Handbokens tyngdpunkt är användningen av språket och ordförfråg. För de som arbetar inom vården är det viktigaste inte att använ-

da strukturellt kompletta meningar utan att förstå och bli förstådd. Dialogguiden kommer att fungera som utbildningsmaterial under språkkurser och kan användas som hjälpmedel i arbetslivet när man möter patienter som talar det andra inhemska språket.

SOM VÅRDÄRARE tycker jag att det är självklart att man använder patientens modersmål. Vi hoppas att dialogguiden och studiemetoderna på ett positivt sätt kan främja studerandes lust och förmåga att tala svenska och finska. Man kan lära sig språk genom att tala det, språkliga fel behöver inte hindra en från att bli förstådd. Att kunna språk är en framgångsfaktor och kunskap är aldrig tungt att bära.

Nina Vestö
lektor vid Yrkeshögskolan Novia

Referenser:
Myllymäki, S. 2020. Dialog och det andra inhemska. Poppis. Svensklärarna i Finlands rfs medlemstidning.
Lag om patientens ställning och rättigheter 1992/785
Språktag 2003/423
<https://www.kulturfonden.fi/stipendier-obidrag/halla-strategiskt-program-for-ett-flersprakit-finland-2018-2021/>